

**ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ З НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА»**

**Залік проводиться по темах № 1-8,
екзамен – по темах № 1-16.**

Тема 1. Теорії підприємств і основи підприємництва

1. Сутність теорії підприємства.
2. Сутність неокласичної, інституціональної, еволюційної, підприємницької, "агентської" теоретичних моделей підприємства.
3. Взаємозв'язок підприємства з економічними агентами.
4. Основні цілі діяльності підприємства.
5. Основні принципи господарювання в Україні.
6. Основні завдання діяльності підприємства.
7. Основні ознаки, що дозволяють зарахувати господарюючий суб'єкт до юридичної особи.
8. Сутність підприємницької діяльності.
9. Принципи підприємницької діяльності.
10. Форми підприємницької діяльності.
11. Ознаки підприємництва як особливого виду діяльності.
12. Суб'єкти та об'єкти підприємницької діяльності.
13. Види підприємництва.
14. Види діяльності підприємства.

Тема 2. Види підприємств, їх організаційно-правові форми

1. Види підприємств відповідно до законодавства України.
2. Унітарні та корпоративні підприємства.
3. Великі і малі підприємства, їх недоліки та переваги.
4. Класифікація підприємств за сферою діяльності, залежно від кількості виробленої продукції, за рівнем спеціалізації, за характером власності, за монопольним становищем на ринку, за стадією життєвого циклу.
5. Господарські товариства.
6. Об'єднання підприємств, їх характеристика.

Тема 3. Зовнішнє середовище господарювання підприємств

1. Сутність зовнішньої середовище господарювання.
2. Можливості та переваги, які забезпечує аналіз зовнішнього середовища.
3. Середовище найближчого оточення.
4. Напрями дослідження конкурентів.
5. Віддалене (загальне) середовище фірми.
6. Складання переліку зовнішніх загроз і можливостей.

Тема 4. Структура та управління підприємством

1. Виробнича структура підприємства, її види.
2. Групи цехів на підприємстві.
3. Цехова, безцехова (дільнична), укрупнено-об'єктивна структура підприємства.
4. Види виробничої структури підприємства залежно від форми спеціалізації основних цехів.
5. Система управління підприємством.
6. Принципи організації управління виробництвом.
7. Функції управління.
8. Характеристика організаційної структури підприємства.

9. Бюрократичні та адаптивні організаційні структури підприємства.

Тема 5. Ринок і продукція

1. Система показників виробництва і реалізації продукції, методика визначення показників.
2. Характеристика послуги, продукту.
3. Характеристика напівфабрикату, незавершеного виробництва, готової продукції.
4. Чиста, товарна, валова, реалізована продукція.
5. Склад робіт промислового характеру.
6. Валовий оборот, внутрішньозаводський оборот.
7. Планування виробничої програми.
8. Методика оцінки конкурентоспроможності продукції.
9. Державне замовлення.

Тема 6. Планування діяльності підприємства

1. Роль планування в управлінні підприємством.
2. Роль прогнозування як інструментарію і стадії передпланових досліджень.
3. Принципи внутрішньофірмового планування.
4. Методи планування.
5. Неформалізовані методи планування.
6. Система планування на підприємстві.
7. Директивне, індикативне планування.
8. Стратегічне, тактичне, оперативно-календарне планування.
9. Класифікація планів за ступенем охоплення, за сферами планування, за обліком зміни даних, за черговістю у часі.
10. Мета розробки та структура бізнес-плану.
11. Вимоги до складання бізнес-плану.

Тема 7. Персонал підприємства, продуктивність і оплата праці

1. Людські ресурси в сукупності економічних ресурсів.
2. Поняття підприємницької здібності.
3. Елементи ринку праці.
4. Специфіка людських ресурсів.
5. Класифікація кадрів в промисловості, категорії персоналу.
6. Характеристики робочої сили.
7. Вимоги, що пред'являються до працівників.
8. Підготовка кадрів.
9. Показники руху кадрів.
10. Показники стабільності кадрів підприємства.
11. Баланс робочого часу.
12. Планування чисельності персоналу.
13. Методи вимірювання продуктивності праці, їхні переваги й недоліки.
14. Види трудомісткості.
15. Фактори зростання продуктивності праці.

Тема 8. Капітал підприємства

8.1. Основні фонди.

1. Сутність основних фондів та їх характерні ознаки.
2. Характеристика об'єкта основних фондів.
3. Класифікація основних фондів.
4. Розподіл основних фондів на активну і пасивну частини.
5. Методи оцінки основних фондів.
6. Визначення первісної вартості об'єкта основних засобів залежно від способу їх отримання.

7. Переоцінена вартість, методика переоцінки основних фондів.
8. Знос основних фондів.
9. Фізичний знос.
10. Моральний знос, дві форми морального зносу.
11. Основні параметри, що впливають на норму амортизації основних фондів.
12. Розрахунок амортизаційних відрахувань згідно з бухгалтерським обліком. Методи амортизації.

13. Прискорені методи амортизації, їх переваги та сфера застосування.
14. Показники, що характеризують фізичний стан основних виробничих фондів.
15. Показники руху основних фондів.
16. Показники ефективності використання основних виробничих фондів.
17. Показники озброєності праці основними фондами.
18. Види ремонтів основних фондів.
19. Модернізація обладнання та оцінка її доцільності.
20. Напрями поліпшення використання основних фондів.

Тема 8.2. Обігові кошти підприємства

21. Сутність оборотних коштів.
22. Обігові фонди, їх склад.
23. Фонди обігу, їх склад.
24. Класифікація обігових коштів за різними класифікаційними ознаками.
25. Система показників використання матеріальних ресурсів.
26. Система показників матеріаломісткості продукції.
27. Нормування виробничих запасів, види виробничих запасів, їх призначення.
28. Нормування обігових коштів у незавершеному виробництві; фактори, що впливають на норматив обігових коштів.

29. Визначення нормативу обігових коштів з готової продукції.
30. Визначення нормативу обігових коштів за витратами майбутніх періодів.
31. Значення зниження величини обігових коштів для підвищення ефективності господарської діяльності підприємства.

32. Показники оборотності обігових коштів.
33. Шляхи прискорення оборотності обігових коштів на різних стадіях їх кругообігу.

Тема 8.3. Нематеріальні активи підприємства

34. Сутність нематеріальних активів.
35. Склад і особливості нематеріальних активів.
36. Оцінка нематеріальних активів.
37. Переоцінка нематеріальних активів.
38. Амортизація нематеріальних активів.
39. Патент, патентний захист.
40. Ліцензія, її види.
41. Функції ліцензійних (патентних) відділів.
42. Ліцензійні угоди, їх види.
43. Види ліцензійних платежів.
44. Фактори формування ставки роялті.
45. Сутність ноу-хау.
46. Причини розширення торгівлі ноу-хау на сучасному етапі.
47. Товарний знак, його види.
48. Товарний знак як об'єкт правової охорони.
49. Функції товарного знака.

Тема 9. Інвестиції

1. Поняття інвестицій.
2. Фактори, що впливають на обсяги інвестицій.
3. Класифікація інвестицій за об'єктами вкладень коштів, за характером участі в інвестуванні, за періодом інвестування, за формами власності інвестора, за регіональною ознакою.
4. Методи оцінки ефективності інвестицій.

5. Розрахунок приросту прибутку в результаті здійснення реальних інвестицій.
6. Основні організаційно-економічні фактори підвищення ефективності інвестицій.
7. Джерела інвестування.

Тема 10. Інноваційна діяльність

1. Характеристика інноваційних процесів.
2. Основні групи нововведень.
3. Науково-технічний прогрес та інноваційна діяльність підприємства.
4. Інтенсивний і екстенсивний типи економічного зростання.
5. Науково-технічний прогрес, науково-технічна революція.
6. Основні напрями науково-технічного прогресу.
7. Система заходів державного регулювання науково-технічного прогресу.

Тема 11. Техніко-технологічна база і виробнича потужність підприємства

1. Характеристика техніко-технологічної бази виробництва.
2. Визначення виробничої потужності.
3. Фактори, від яких залежить виробнича потужність.
4. Вхідна, вихідна і середньорічна виробнича потужність.
5. Календарний, режимний (номінальний), ефективний фонд часу роботи одиниці обладнання.
6. Підхід до розрахунку виробничої потужності залежно від оснащення їх обладнанням однакового або різного призначення.
7. Показники рівня використання виробничої потужності.
8. Показники використання обладнання.

Тема 12. Організація виробництва і забезпечення якості продукції

1. Виробничі процеси та їх структура.
2. Принципи організації виробництва.
3. Індивідуальний, серійний, масовий типи виробництва та методи їх організації.
4. Потоківі, непотоковий методи організації виробництва.
5. Тривалість виробничого циклу, методика його розрахунку при послідовному, паралельному, паралельно-послідовному русі предметів праці.
6. Напрями скорочення тривалості виробничого циклу.
7. Поняття якості продукції.
8. Класифікація показників якості продукції.
9. Сертифікація продукції.
10. Форми сертифікації продукції.
11. Зарубіжний досвід управління якістю продукції.

Тема 13. Витрати на виробництво та реалізацію продукції

1. Поняття витрат.
2. Склад витрат операційної діяльності підприємства.
3. Склад витрат звичайної діяльності підприємства.
4. Надзвичайні витрати.
5. Склад виробничої собівартості і собівартості реалізованої продукції.
6. Класифікація витрат за різними класифікаційними ознаками.
7. Поведінка постійних і змінних витрат при зміні обсягу виробництва у розрахунку на одиницю продукції і весь обсяг.
8. Визначення економічного елементу витрат.
9. Призначення групування витрат за економічними елементами.
10. Склад економічних елементів.
11. Нормативи відрахувань на соціальні цілі для роботодавців згідно з законодавством України.

12. Призначення групування витрат за статтями калькуляції.
13. Рекомендований перелік статей калькуляції.
14. Методи оцінки зворотних відходів та їх відображення у калькуляції.
15. Склад витрат на утримання та експлуатацію устаткування.
16. Склад загальновиробничих витрат.
17. Порядок розподілу фактичних загальновиробничих витрат на розподілені і нерозподілені.
18. Склад статті калькуляції "Втрати від браку", класифікація браку.
19. Склад статті калькуляції "Інші виробничі витрати".
20. Попутна продукція, методи її оцінки.
21. Витрати операційної діяльності, що не включаються до собівартості реалізованої продукції.
22. Склад адміністративних витрат.
23. Склад витрат на збут.
24. Склад інших операційних витрат.
25. Методи віднесення непрямих витрат на окремі види продукції.
26. Методи розподілу витрат у комплексних виробництвах, умови їх застосування.
27. Розрахунок точки беззбитковості.
28. Сутність і функції цін.
29. Порядок визначення цін.
30. Класифікація цін.
31. Види цін за умовами постачання і продажу.
32. Види знижок з ціни, мета їх застосування.
33. Основні стратегії ціноутворення.

Тема 14. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства

1. Показники, що характеризують фінансові результати діяльності підприємства.
2. Сутність прибутку.
3. Функції прибутку.
4. Система показників прибутку згідно з законодавством України.
5. Джерела формування показників прибутку.
6. Напрями розподілу прибутку на підприємстві.
7. Зовнішні і внутрішні фактори зростання прибутку.
8. Економічна суть і методологічний підхід до вимірювання ефективності виробництва.
9. Система показників, що характеризує економічну ефективність діяльності підприємства.
10. Система показників рентабельності на підприємстві.

Тема 15. Розвиток підприємств: сучасні моделі, трансформація та реструктуризація

1. Сучасні моделі розвитку підприємств, їх сутнісна характеристика.
2. Економічна сутність і мета процесу реструктуризації підприємства.
3. Основні форми реструктуризації: оперативна та стратегічна.
4. Види реструктуризації: організаційно-правова, технічна, економічна, фінансова, управлінська.
5. Ступінь реструктуризації: часткова та комплексна.
6. Порядок здійснення реструктуризації.
7. Основні варіанти проведення реструктуризації підприємств.
8. Реалізація та оцінка ефективності проектів реструктуризації.

Тема 16. Економічна безпека та антикризова діяльність

1. Поняття економічної безпеки підприємства, її головна мета та функції.
2. Структурні елементи економічної безпеки.

3. Загальна методологія оцінки рівня економічної безпеки підприємства.
4. Санація суб'єктів господарювання.
5. Розробка програми та проекту санації.
6. Банкрутство підприємства як економічне явище.
7. Причини та ознаки банкрутства.
8. Етапи та процедура порушення справи про банкрутство.
9. Порядок ліквідації збанкрутілих підприємств України.